

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MƏRKƏZİ BANKI

2021-Cİ İLİN YANVAR-DEKABR AYLARI ÜZRƏ RƏQƏMSAL ÖDƏNİŞLƏR İCMALI

2022, fevral

MÜNDƏRİCAT

1. ÖN SÖZ	2
2. ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR	3
2.1. Milli Ödəniş Sistemi üzrə göstəricilər	3
2.2. Hökumət Ödəniş Portalı üzrə göstəricilər	6
2.3. Ani Ödənişlər Sistemi üzrə göstəricilər	7
3. ÖDƏNİŞ KARTLARI ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR*	8
3.1. Ödəniş kartlarından istifadə göstəriciləri	8
3.2. Kart infrastrukturunu üzrə göstəricilər	10
4. RƏQƏMSAL BANKÇILIQ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR	12
5. 2022-Cİ İL ÜÇÜN HƏDƏFLƏR.....	14

1. ÖN SÖZ

Müasir texnologiyaların tətbiqinin genişləndiyi son illərdə dünyanın aparıcı ölkələrinin maliyyə və ödəniş sistemlərində baş verən rəqəmsal transformasiya qlobal miqyasda bir trendə çevrilmişdir.

Qlobal miqyasda baş verən dəyişikliklər Azərbaycanda da ödəniş sistemlərinin inkişafına və daxili bazarda təklif olunan innovativ məhsulların çeşidinə müsbət təsir etmiş, rəqəmsal ödəniş göstəricilərinin daha sürətli artımına təkan vermişdir.

Nağdsız ödənişlərin inkişafına mane olan problemləri aradan qaldırmaq, yaşayış yerindən asılı olmayaraq ölkənin istənilən ərazisində əhali və biznesin ucuz və əlverişli maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarını artırmaq və növbəti strateji dövr ərzində rəqəmsal ödəniş göstəriciləri üzrə müsbət trendi qoruyub saxlamaq məqsədilə *“Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının 2021-2023-cü illər üçün Rəqəmsal Ödəniş Strategiyası”* hazırlanmış və Strategiya üzrə nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasına başlanılmışdır. Qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında hazırlanan, ölkədə rəqabətli, innovativ və əlçatan ödəniş ekosisteminin formalaşdırılmasına hədəflənən Strategiya 5 əsas istiqamət üzrə 54 tədbirin həyata keçirilməsini özündə ehtiva edir.

Beynəlxalq kart təşkilatları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın genişləndirilməsi və *innovativ ödəniş həllərinin* ölkəyə gətirilməsi məqsədilə 2021-ci ildə “Visa” və “MasterCard” beynəlxalq kart təşkilatları ilə növbəti strateji dövr üçün əməkdaşlıq müqavilələri imzalanmış və icrası 2021-ci ildə nəzərdə tutulan tədbirlər üzrə birgə fəaliyyət təşkil olunmuşdur. Bu istiqamətdə həyata keçirilmiş tədbirlər çərçivəsində Mərkəzi Bankın təşəbbüsü, bank sektoru və beynəlxalq kart təşkilatlarının dəstəyi ilə ölkədə təmassız ödəniş həllərinin çeşidinin artırılması və innovativ texnologiyaların tətbiqi məqsədilə “Apple Pay” ödəniş həlli Azərbaycanda uğurla aktivləşdirilmişdir. Hazırda “Google Pay” həllinin ölkədə aktivləşdirilməsi istiqamətində müvafiq xidməti təqdim edən təşkilatla danışıqlar aparılır.

Hesabat dövründə elektron maliyyə-bank xidmətlərinə əlçatanlığın artırılması məqsədilə Mərkəzi Bank tərəfindən istismara verilmiş *“Rəqəmsal İdentifikasiya Sistemi”nin (RİS)* əhatə dairəsinin genişləndirilməsi istiqamətində fəaliyyət davam etdirilmişdir. RİS platformasında uzun tanınması texnologiyası tətbiq edilmiş və “Öz müştərini tanı” yanaşmasının effektiv həyata keçirilməsinin təmin olunması məqsədilə sistem həm yerli, həm də beynəlxalq bazalarla inteqrasiya təmin olunmuşdur. Eyni zamanda, RİS vasitəsilə ölkəyə gəlmədən e-rezidentlər üçün məsafədən bank hesablarının açılması imkanı yaradılmışdır. 2022-ci ilin 1 yanvar tarixinə 20 bank RİS platformasına inteqrasiya olunmuş, sistem vasitəsilə hüquqi və fiziki şəxslərə 1,6 mindən çox bank hesabı məsafədən açılmış, habelə istifadəçilər tərəfindən 280-dən çox ödəniş kartı əldə edilmişdir.

Ölkədə emissiya olunan ödəniş kartlarından istifadə olunmaqla xidmət mərkəzləri arasında aparılan əməliyyatların emalı prosesinin ölkə daxilində həyata keçirilməsi məqsədilə yaradılmış “Banklararası Kart Mərkəzi”nin (BKM) fəaliyyətinin davamlılığı təmin edilmişdir. 2021-ci il ərzində BKM üzərindən 92 mln. kart əməliyyatı aparılmış, milli valyutada əməliyyatların həcmi 4.7 mlrd. manat, xarici valyutada isə 19.1 mln. ABŞ dolları və 5.3 mln. avro təşkil etmişdir.

Hesabat dövründə ölkənin maliyyə sisteminin ISO20022 beynəlxalq standartına keçidi üzrə Tədbirlər Planına uyğun olaraq işlərin icrası həyata keçirilmiş, habelə Milli Ödəniş Sistemi infrastrukturunda tətbiqi nəzərdə tutulan ISO20022 beynəlxalq standartına uyğun məlumat formatları hazırlanaraq iştirakçılara təqdim olunmuşdur. Milli Ödəniş Sistemi infrastrukturunda ISO20022 beynəlxalq standartının tətbiqi ödəniş sistemləri iştirakçıları arasında mübadilə üzrə vahid məlumat formatlarının yaradılması, ödəniş əməliyyatlarında risklərin minimallaşdırılması, avtomatlaşmaya sərf olunan resursların (maliyyə, zaman, insan) azaldılması, həmçinin geniş hesabatlıq funksionallıqlarının formalaşdırılmasına imkan verəcəkdir.

Mərkəzi Bank, Təhsil Nazirliyi və banklarla “Smart təhsil kartı” layihəsi üzrə işlər 2021-ci il ərzində də uğurla davam etdirilmişdir. Hesabat dövrünün sonuna ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri üzrə ümumilikdə 120 mindən çox müəllim və tələbə heyəti bu kartlarla təmin olunmuşdur. “Smart təhsil kartları” müəllim və tələbələrə universitet, kitabxana və oxu zallarına giriş imkanı verməklə yanaşı, eyni zamanda təqaüdlərin alınması, ölkə daxili və xaricində istənilən ödənişlərin həyata keçirilməsi funksionallıqlarını özündə ehtiva edir.

Mərkəzi Bank, “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC, “Visa” beynəlxalq kart təşkilatı və “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC arasında imzalanmış əməkdaşlıq memorandumu çərçivəsində icrasına 2020-ci ildə start verilmiş “Ölkənin dəmir yollarında gediş haqlarının təmassız bank kartları ilə ödənilməsi” layihəsi 2021-ci ilin iyun ayında real rejimində sərnişinlərin istifadəsinə təqdim olunmuşdur. Layihənin icrası nəticəsində Bakı və Sumqayıt şəhərləri arasında sürətli sərnişin daşımalarını təmin edən Abşeron dairəvi dəmir yolunun bütün stansiyalarında istənilən bankın ödəniş kartları vasitəsilə təmassız ödənişlərin həyata keçirilməsi imkanı yaradılmışdır. Layihə çərçivəsində 2021-ci ilin iyun-dekabr ayları ərzində dəmir yollarında təmassız bank kartları vasitəsilə həyata keçirilən ödənişlərin sayı 110 min ədəd, həcmi isə 94.6 min manat təşkil etmişdir.

Hesabat ilində nağdsız ödənişlər üzrə *maarifləndirmə, təbliğat və təşviqat* məsələləri də diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Mərkəzi Bank tərəfindən rəqəmsal ödənişlərdən istifadənin təşviqi və əhalidə nağdsız ödəniş vərdişlərinin formalaşdırılması istiqamətində beynəlxalq kart təşkilatları və aidiyyəti qurumlar ilə birlikdə çoxsaylı stimullaşdırıcı və maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Hazırda banklar və poçt rabitəsinin milli operatoru tərəfindən *18 sürətli pul köçürmə sistemi* vasitəsilə pul köçürmələri həyata keçirilir. Bu pul köçürmə sistemlərindən 8 xarici pul köçürmə sistemi ölkə ərazisində banklarla əməkdaşlıq müqaviləsi çərçivəsində fəaliyyət göstərir. Digər pul köçürmə sistemləri isə yerli banklar və “Azərpoçt” MMC tərəfindən təsis edilmişdir.

2. ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR

2.1. Milli Ödəniş Sistemi üzrə göstəricilər

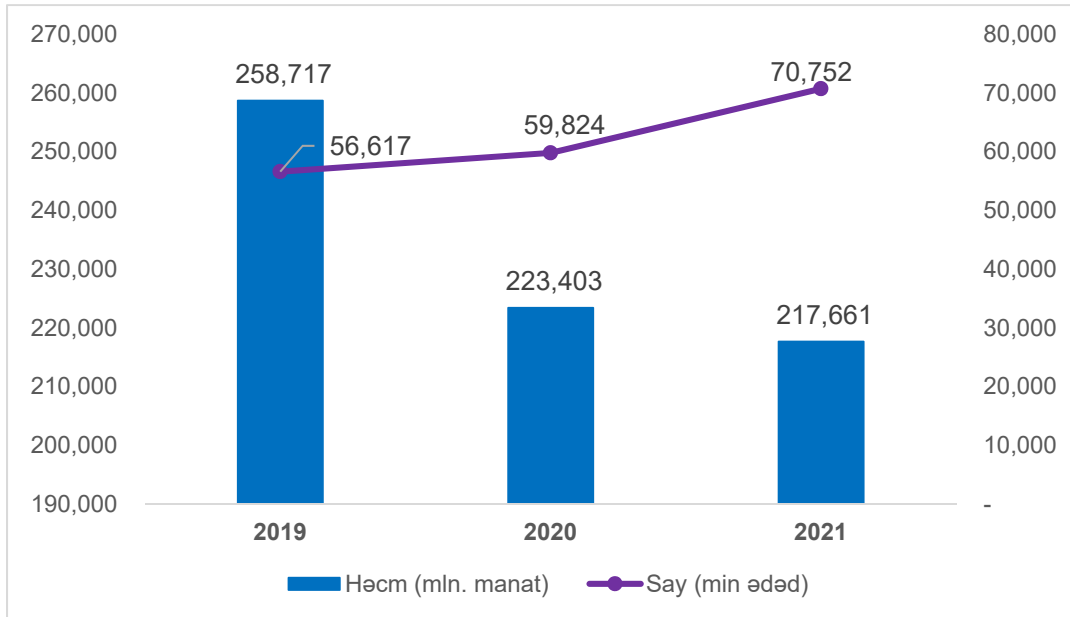
2021-ci il ərzində ölkədə Milli Ödəniş Sistemi (AZİPS, XÖHKS) vasitəsilə aparılan əməliyyatların ümumi həcmi 217.7 mlrd. manat, sayı isə 70.8 mln. ədəd təşkil etmişdir.

Hesabat dövrü ərzində Milli Ödəniş Sisteminin əsas komponentləri olan iri və təcili ödənişlər üzrə *“Real Vaxt Rejimində Banklararası Hesablaşmalar Sistemi”* (AZİPS) üzrə keçən

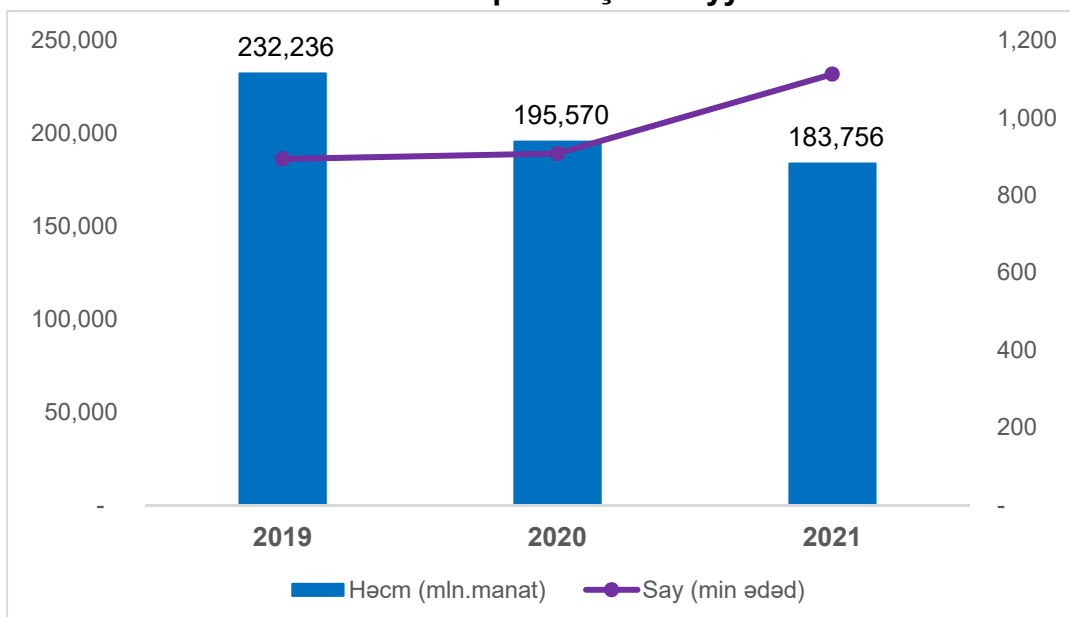
ödənişlərin sayı 1.1 min ədəd, həcmi 183.8 mlrd. manat, xırda və daim təkrarlanan ödənişlərin elektron daşıyıcılarla həyata keçirilməsinə imkan verən “Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sistemi” (XÖHKS) üzrə isə ödənişlərin sayı 69.6 mln. ədəd, həcmi 33.9 mlrd. manat olmuşdur. 2020-ci il ilə müqayisədə aparılan əməliyyatların sayında AZİPS üzrə 22.8%, XÖHKS üzrə isə 18.2% artım olmuşdur.

Milli Ödəniş Sistemi vasitəsilə kommərsiya bankları tərəfindən aparılmış köçürmələrin sayı və həcmi 2020-ci illə müqayisədə müvafiq olaraq 18.3% və 8.6% artmışdır.

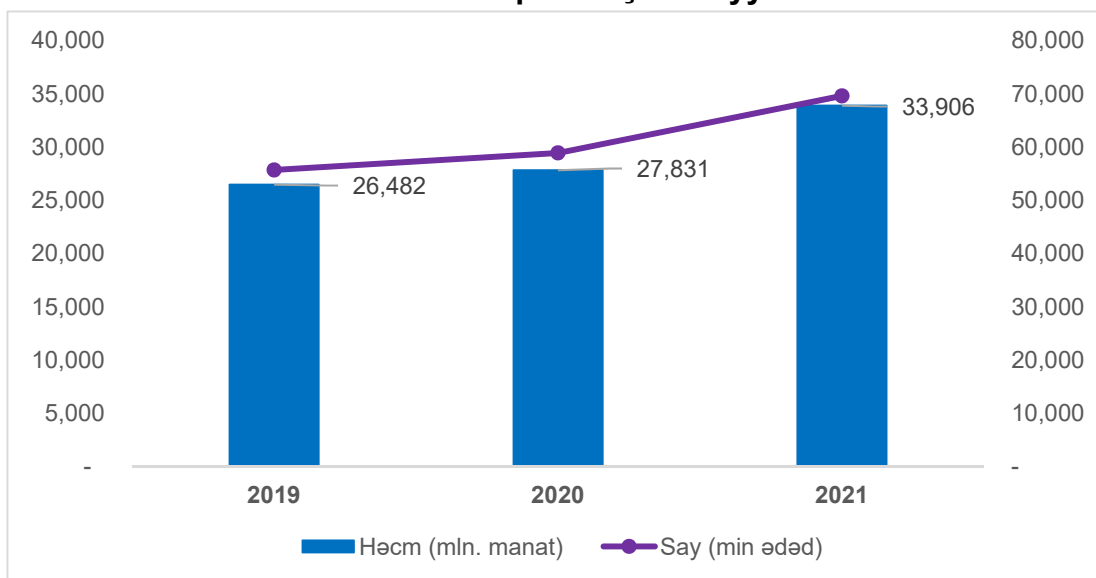
Son 3 il ərzində Milli Ödəniş Sistemində aparılmış əməliyyatların dinamikası

Son 3 il ərzində AZİPS-də aparılmış əməliyyatların dinamikası

Son 3 il ərzində XÖHKS-də aparılmış əməliyyatların dinamikası

Milli Ödəniş Sistemi vasitəsilə aparılan ödəniş əməliyyatlarının iştirakçılar üzrə bölgüsü

Milli Ödəniş Sistemi iştirakçıları	2020	2021	Artma/Azalma (%)
Ödənişlərin sayı (min ədəd)			
AZİPS üzrə	907	1113	23%
Mərkəzi Bank	14	12	-16%
Kommersiya bankları	601	782	30%
Digər iştirakçılar ¹	292	319	9%
XÖHKS üzrə	58916	69639	18%
Mərkəzi Bank	52	56	7%
Kommersiya bankları	58554	69222	18%
Digər iştirakçılar ²	311	361	16%
Ödənişlərin həcmi (mln. manat)			
AZİPS üzrə	195570	183756	-6%
Mərkəzi Bank	49864	31213	-37%
Kommersiya bankları	110138	116417	6%

¹ AZİPS üzrə digər iştirakçılar dedikdə, Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi, Milli Depozit Mərkəzi, "Aqrarkredit" BOKT nəzərdə tutulur.

² XÖHKS üzrə digər iştirakçılar dedikdə, İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu, Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi, "Aqrarkredit" BOKT nəzərdə tutulur.

Digər iştirakçılar	35567	36126	2%
XÖHKS üzrə	27833	33906	22%
Mərkəzi Bank	819	978	19%
Kommersiya bankları	22017	27307	24%
Digər iştirakçılar	4997	5621	12%

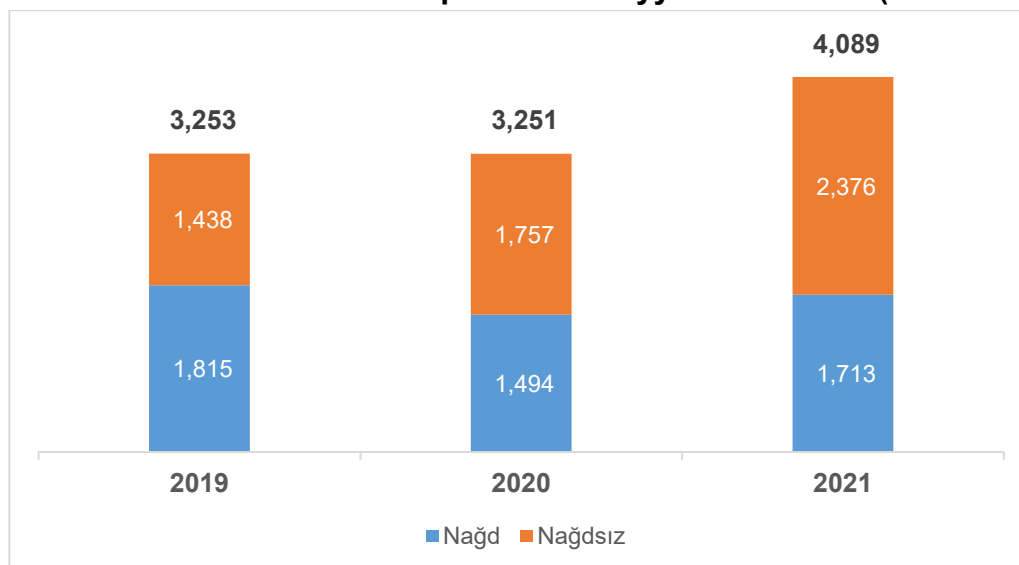
2.2. Hökumət Ödəniş Portalı üzrə göstəricilər

Büdcə ödənişləri və kütləvi xidmətlər üzrə ödənişlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada toplanılması üçün yaradılmış "Hökumət Ödəniş Portalı"nın (HÖP) imkanlarının genişləndirilməsi davam etdirilmişdir. Hazırda bu infrastruktura 11 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı, 4 kommunal xidməti müəssisəsi, 5 stasionar və mobil rabitə operatoru, 116 məhkəmə orqanı, 19 sığorta şirkəti, 1438 bələdiyyə orqanı, 109 ali və orta ixtisas təhsil müəssisəsi və digər sosial əhəmiyyətli qurumlar inteqrasiya olunmuşdur.

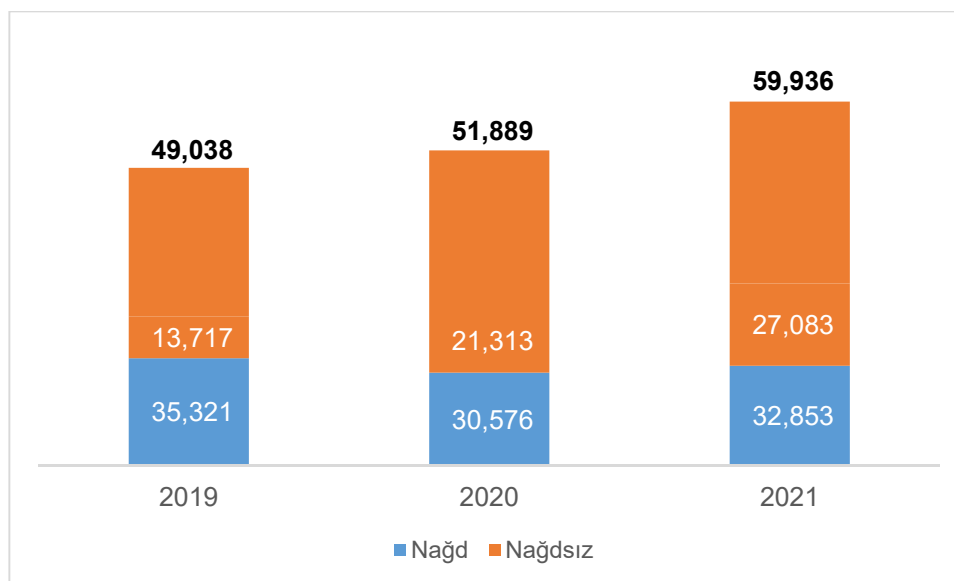
Bu gün HÖP-ə inteqrasiya olunmuş qurumlar üzrə 1100-dən çox xidmət üzrə ödənişlərin toplanılması təmin olunur. Bu xidmətlər üzrə ödənişlər 26 bank və "Azərpoçt" MMC-nin 2500-dən çox filial və şöbələrində, 4000-dən çox ödəniş terminalında nağd və nağdsız formada aparıla bilər.

HÖP üzərindən 2021-ci il ərzində həyata keçirilən əməliyyatların ümumi həcmi 4,1 mlrd. manat təşkil etmişdir və bu əməliyyatların 58%-i nağdsız formada aparılmışdır. Əməliyyatların ümumi həcmi 2020-ci il ilə müqayisədə 25.8%, o cümlədən nağdsız əməliyyatların həcmi 35.2% artmışdır.

Son 3 il ərzində HÖP vasitəsilə aparılan əməliyyatların həcmi (mln. manatla)

Son 3 il ərzində HÖP-də aparılan əməliyyatların sayı (min ədəd)

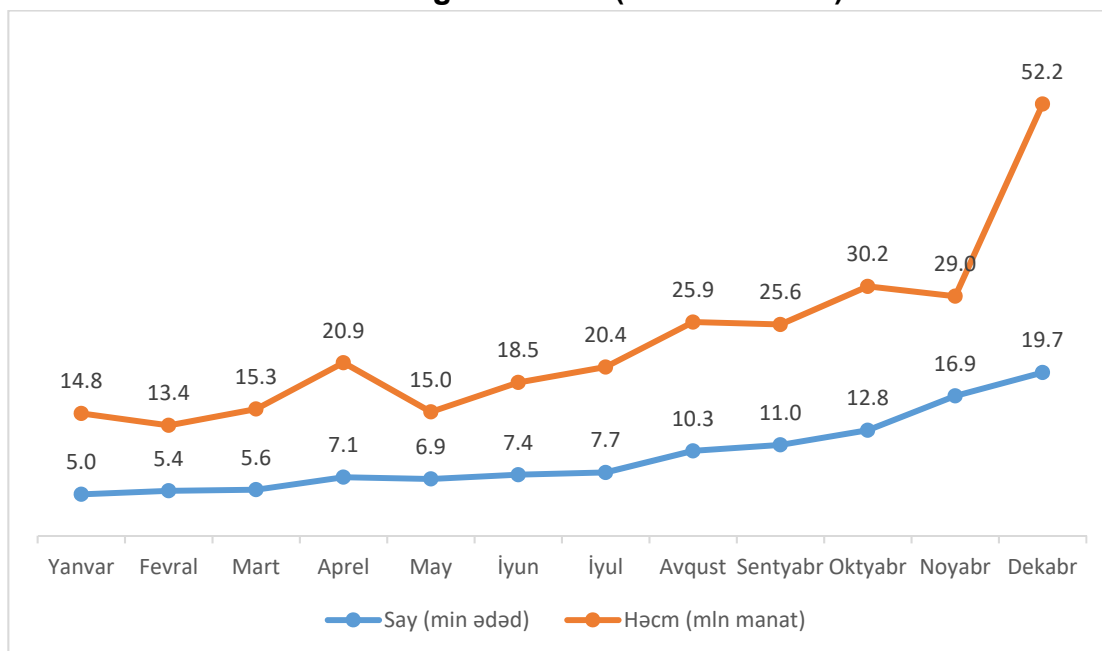
2.3. Ani Ödənişlər Sistemi üzrə göstəricilər

Hesabat ili ərzində 24/7 rejimində fəaliyyət göstərən “Ani Ödənişlər Sistemi”nin (AÖS) əhatə dairəsi və funksionallıqları genişləndirilmiş, kiçik təsərrüfat subyektlərində nağdsız ödənişlərin qəbuluna imkan verən QR kod kimi sərfəli ödəniş üsulları yaradılmışdır. Eyni zamanda, ölkə ərazisində vahid QR kod standartının tətbiqi məqsədilə “Azərbaycan Respublikası ərazisində ödənişlər zamanı QR koddan istifadəyə dair Metodoloji Rəhbərlik” hazırlanaraq təsdiq edilmişdir. Fiziki və hüquqi şəxslər, habelə dövlət orqanları arasında hesablaşmaların bank hesabları üzərindən sadələşdirilmiş identifikatorlar vasitəsilə (FİN, VÖEN, mobil nömrə, e-poçt) aparılmasına imkan verən AÖS-ə hazırda 21 bank, “Azərpoçt” MMC və Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi inteqrasiya olunmuşdur.

AÖS vasitəsilə 2021-ci il ərzində həyata keçirilən ödənişlərin sayı 115.7 min ədəd, həcmi isə 281.2 mln. manat olmuşdur.

2021-ci ildə AÖS platformasında “QR kod” vasitəsilə nağdsız ödəniş imkanı yaradılmışdır. Bu ödəniş üsulunun üstünlükləri ödənişlərin birbaşa bank hesabları üzərindən aparılması və əldə olunan malların dəyərini ödəniş kartından istifadə edilmədən mobil qurğular vasitəsilə həyata keçirilməsidir. 2021-ci il ərzində “QR kod” vasitəsilə həyata keçirilən ödənişlərin sayı 2.3 min ədəd, həcmi isə 7.9 min manat olmuşdur.

AÖS üzrə göstəricilər (2021-ci il üzrə)

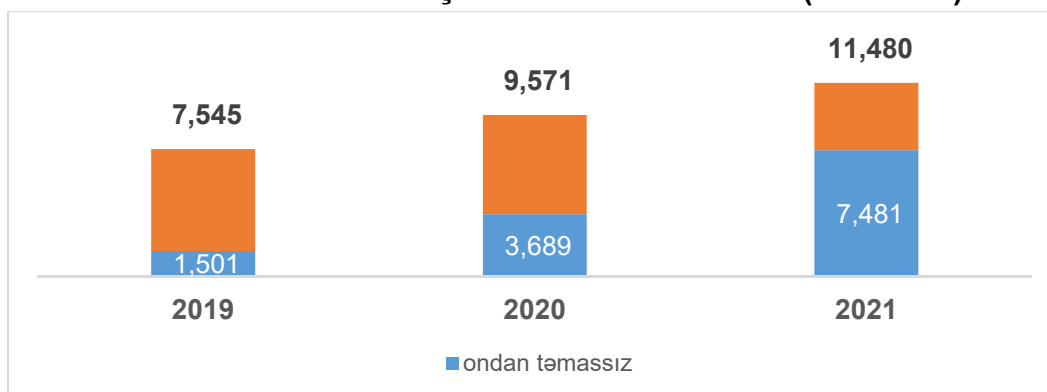

3. ÖDƏNİŞ KARTLARI ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR*

3.1. Ödəniş kartlarından istifadə göstəriciləri

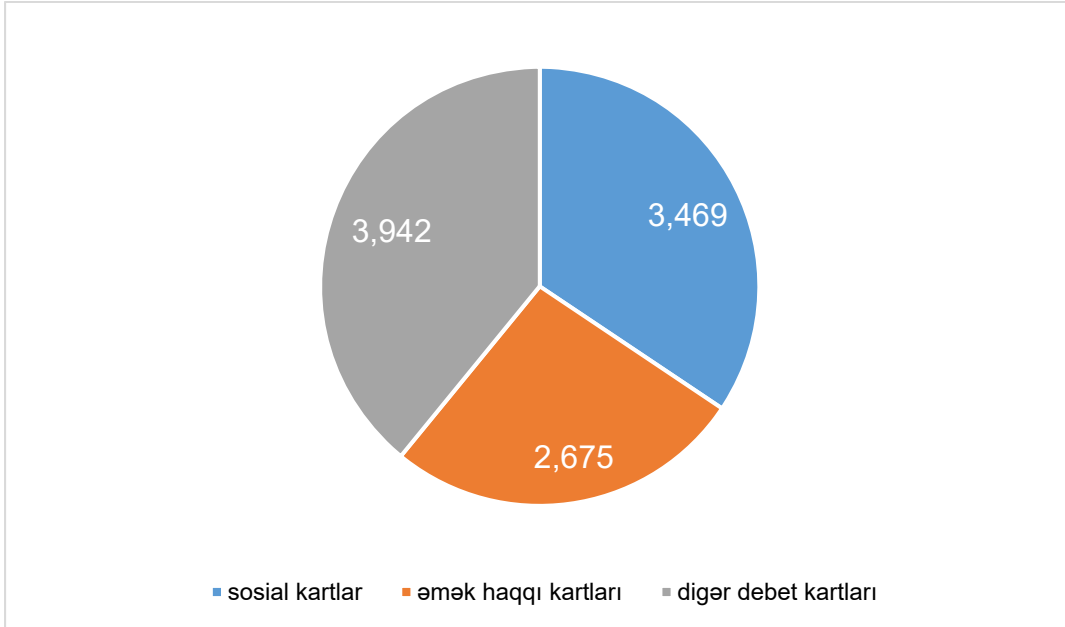
Ölkədə nağdsız ödənişlərin aparılmasında bank kartları əsas ödəniş aləti kimi istifadə olunur. 2021-ci ildə ölkədə nağdsız ödənişlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artmış, təmassız texnologiyaların, elektron ticarətin istifadəsi genişlənməmişdir. Belə ki, 01.01.2022-ci il tarixinə dövrüdə olan ödəniş kartlarının sayı 11.5 mln ədəd təşkil etmiş və bu kartların 65%-i təmassız ödənişləri dəstəkləmişdir. 2020-ci il ilə müqayisədə ödəniş kartlarının sayı 20%, o cümlədən təmassız kartların sayı 2 dəfə artmışdır. Emissiya edilən ödəniş kartlarının 88%-ni (10.1 mln. ədəd) debet kartlar, 12%-ni (1.4 mln. ədəd) isə kredit kartları təşkil etmişdir.

Son 3 il ərzində ödəniş kartlarının dinamikası (min ədəd)

* "Azərpoçt" MMC-nin xidmət şəbəkəsi nəzərə alınmaqla

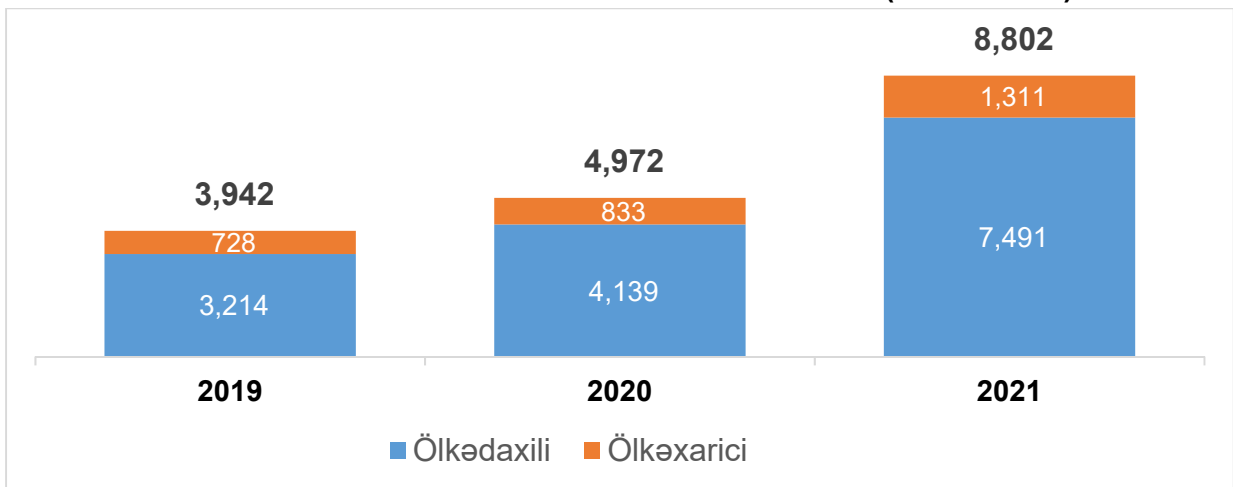
Debet kartların məhsul növləri üzrə strukturu (min ədəd)

2021-ci il ərzində ölkə daxilində ödəniş kartları ilə aparılmış əməliyyatların ümumi həcmi 2020-ci il ilə müqayisədə 29% artaraq 38 mlrd. manat, o cümlədən nağdsız ödənişlərin həcmi 79.6% artaraq 11.5 mlrd. manat olmuşdur. Ödəniş kartları ilə aparılmış ölkədaxili əməliyyatlarda nağdsız hesablaşmaların xüsusi çəkisi 2020-ci il ilə müqayisədə 9.1% bəndi yüksələrək 31.8%-ə bərabər olmuşdur.

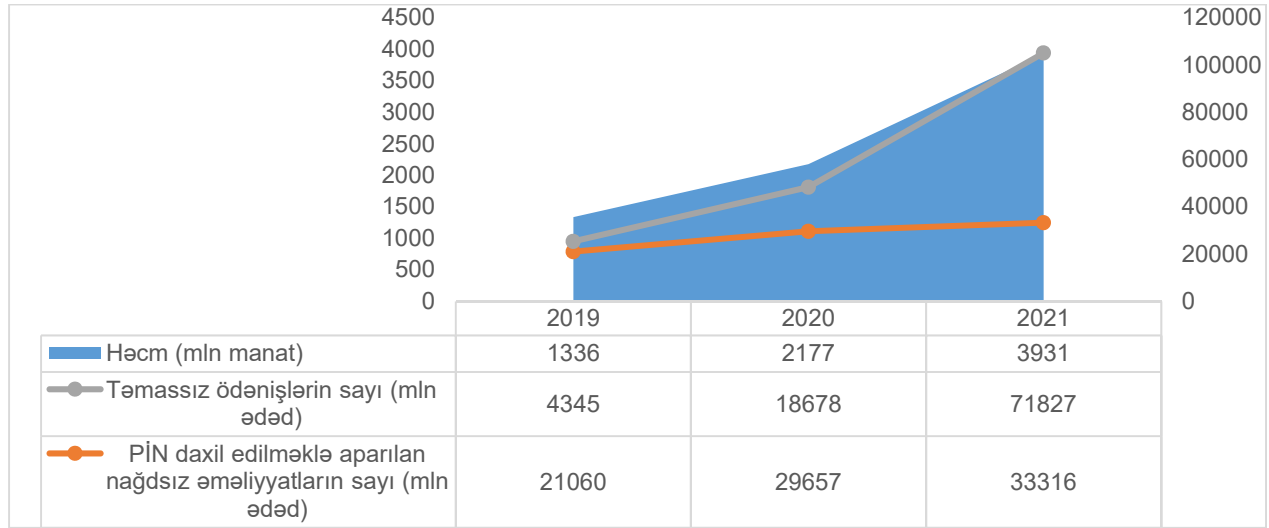
Ölkədə bank kartları ilə aparılan nağdsız ödənişlərin böyük hissəsi elektron ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür. 2021-ci il ərzində elektron ticarət əməliyyatlarının sayı 2020-ci il ilə müqayisədə 57.5% artaraq 110 mln. ədəd, həcmi isə 81% artaraq 7.5 mlrd. manat olmuşdur.

Son 3 il ərzində elektron ticarətin həcmnin dinamikası (mln. manat)

Təsərrüfat subyektlərində 2021-ci il ərzində POS-terminal vasitəsilə aparılan nağdsız əməliyyatların sayı 2020-ci il ilə müqayisədə 2.2 dəfə artaraq 105 mln. ədəd, həcmi isə 80% artaraq 3.9 mlrd. manat olmuşdur. O cümlədən, 2021-ci il ərzində POS-terminallarla aparılan təmassız ödənişlərin sayı 2020-ci il ilə müqayisədə 3.8 dəfə artaraq 71.8 mln. ədəd, həcmi isə 5.2 dəfə artaraq 2.6 mlrd. manat olmuşdur.

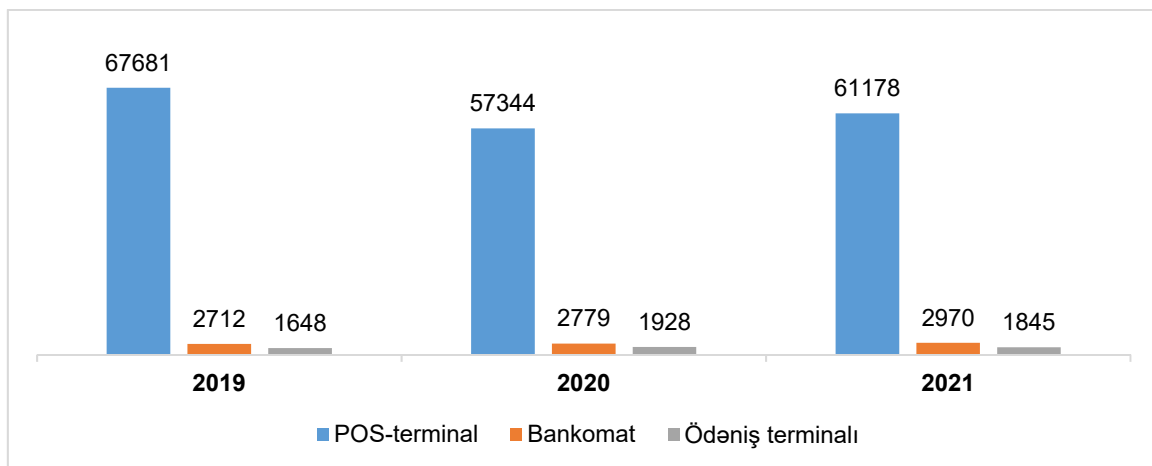
Son 3 il ərzində POS-terminal vasitəsilə aparılan ölkədaxili nağdsız əməliyyatların dinamikası

3.2. Kart infrastrukturu üzrə göstəricilər

Hesabat dövründə kart infrastrukturunun inkişafında da müsbət tendensiya müşahidə edilmişdir.

Son 3 il ərzində ödəniş infrastrukturunun inkişaf dinamikası

01.01.2022-ci il tarixinə ölkədə quraşdırılmış bankomatların sayı 2970 ədəd olmuşdur və son 1 il ərzində bankomatların sayında 6.9% artım müşahidə edilmişdir.

2021-ci ilin sonuna iqtisadi rayonlar üzrə bankomatların yerləşmə cədvəli

İqtisadi rayonlar	Cəmi	ondan			
		nağd pul qəbul edən (cash-in)	valyuta mübadiləsinə həyata keçirmə funksiyalı (kart istifadə olunmadan)	qəbul edilmiş pulu yenidən dövriyyəyə buraxma funksiyalı (recycle)	təmassız ödənişləri qəbul etmə funksiyalı
Bakı	1 585	393	201	249	193
Naxçıvan	116	5	-	3	-
Abşeron-Xızı	206	33	8	21	31
Dağlıq Şirvan	47	2	1	2	-
Gəncə-Daşkəsən	154	22	6	12	4
Qarabağ	95	2	1	2	1
Qazax-Tovuz	113	7	3	8	4
Quba-Xaçmaz	110	13	2	8	1
Lənkəran-Astara	104	5	2	5	2
Mərkəzi Aran	132	10	2	9	3
Mil-Muğan	79	1	-	-	-
Şəki-Zaqatala	129	9	4	5	4
Şərqi Zəngəzur	2	1	1	-	1
Şirvan-Salyan	98	8	3	7	3
CƏMİ	2 970	511	234	331	247

01.01.2022-ci il tarixinə ölkədə 61 178 POS-terminal dövriyyədə olmuşdur və son 1 il ərzində müvafiq göstərici 6.7% yüksəlmişdir. Təmassız ödənişləri qəbul edən POS-terminalların sayı isə müvafiq dövr ərzində 28.5% artaraq 43 920 ədəd təşkil etmişdir.

2021-ci ilin sonuna iqtisadi rayonlar üzrə POS-terminalların yerləşmə cədvəli

İqtisadi rayonlar	Cəmi	ondan təmassız ödəniş qəbul edən
Bakı	40 672	32 994
Naxçıvan	1624	658
Abşeron-Xızı	2 677	2 104
Dağlıq Şirvan	540	360
Gəncə-Daşkəsən	2 414	1 623
Qarabağ	1207	788

Qazax-Tovuz	2 231	524
Quba-Xaçmaz	1 520	937
Lənkəran-Astara	2 309	905
Mərkəzi Aran	1 125	838
Mil-Muğan	380	281
Şəki-Zaqatala	2 147	1 363
Şərqi Zəngəzur	5	5
Şirvan-Salyan	2 327	539
CƏMİ	61 178	43 919

2021-ci ilin sonuna banklar tərəfindən quraşdırılmış ödəniş terminallarının sayı 2020-ci ilin sonu ilə müqayisədə 4.3% azalaraq 1845 ədəd təşkil etmişdir.

2021-ci ilin sonuna iqtisadi rayonlar üzrə ödəniş terminallarının yerləşmə cədvəli

İqtisadi rayonlar	Cəmi	ondan ödənişi kartla qəbul edən
Bakı	960	185
Naxçıvan	104	12
Abşeron-Xızı	124	14
Dağlıq Şirvan	38	4
Gəncə-Daşkəsən	86	13
Qarabağ	55	14
Qazax-Tovuz	51	8
Quba-Xaçmaz	98	12
Lənkəran-Astara	67	6
Mərkəzi Aran	81	13
Mil-Muğan	38	8
Şəki-Zaqatala	81	14
Şərqi Zəngəzur	-	-
Şirvan-Salyan	62	8
CƏMİ	1 845	311

4. RƏQƏMSAL BANKÇILIQ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR

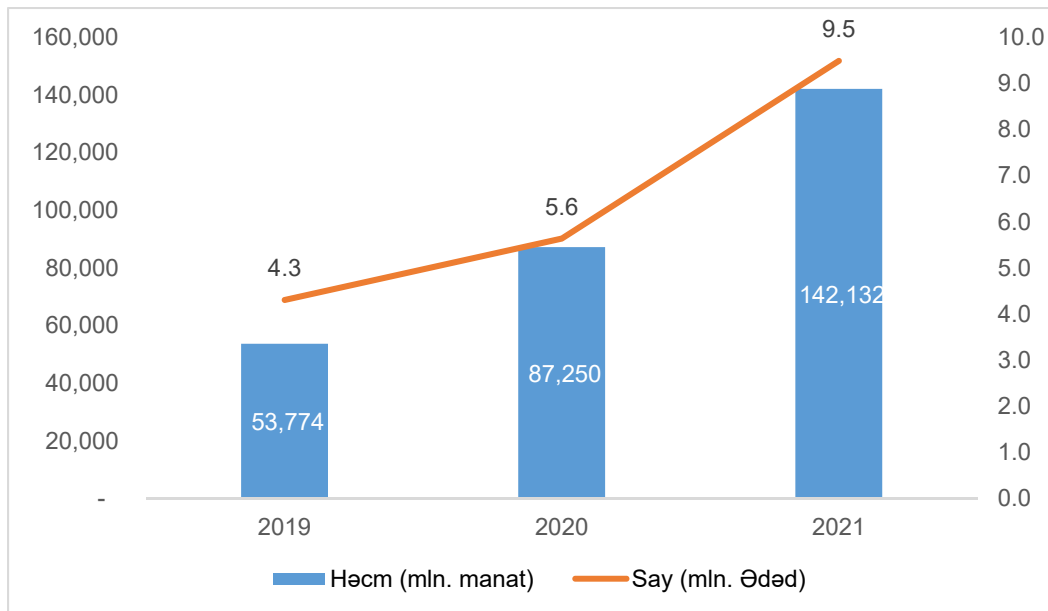
Müasir dövrdə rəqəmsal bankçılıq ənənəvi bank xidmətlərinin yerini sürətlə almaqdadır. İnsanların ənənəvi bankçılığa olan bağlılığının azalmasının əsas səbəbi rəqəmsal bankçılıq xidmətlərinin vaxt itkisinə yol vermədən, uzun növbələr gözləmədən, rahat və asan formada əldə olunması imkanının mövcudluğudur.

Azərbaycanda da müasir dövrün əsas çağırışlarından olan rəqəmsal bankçılığın inkişafı üzrə müsbət trend formalaşmışdır. 01.01.2022-ci il tarixinə ölkədə fəaliyyət göstərən 26 bankdan 24-ü tərəfindən internet bankçılıq, 22-si tərəfindən isə mobil bankçılıq xidməti təqdim olunur.

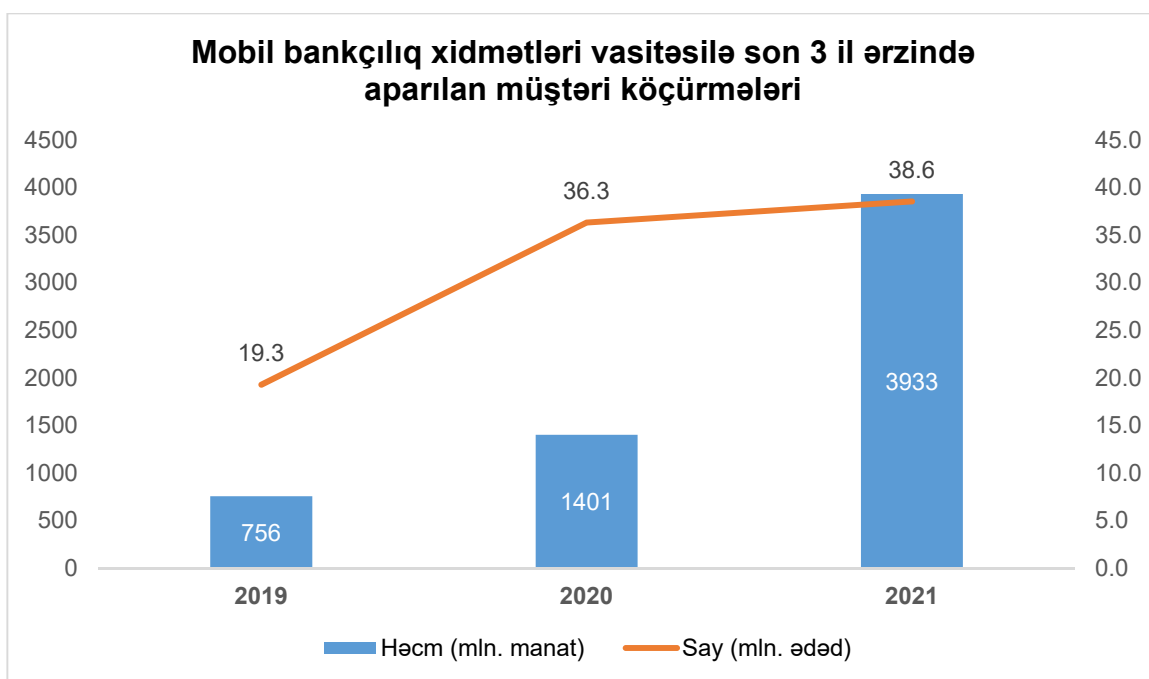
Hesabat dövründə rəqəmsal bankçılıq xidmətləri üzrə statistik göstəricilərdə ciddi irəliləyişlər nəzərə çarpır. Belə ki, 2021-ci il ərzində bank müştərilərinin cari hesablarından aparılan köçürmələrin ümumi sayı 76 mln. ədəd, həcmi isə 224.5 mlrd. manat təşkil etmişdir. Aparılan köçürmələrin say üzrə 80%-i (60.4 mln. ədəd), həcm üzrə isə 73%-i (163.1 mlrd. manat) məhz rəqəmsal bankçılıq vasitəsilə reallaşdırılmışdır.

2021-ci il ərzində internet bankçılıq xidmətləri vasitəsilə aparılan müştəri köçürmələrinin həcmi 2020-ci il ilə müqayisədə 63% artaraq 142 mlrd. manat olmuşdur.

İnternet bankçılıq xidmətləri vasitəsilə son 3 il ərzində aparılan müştəri köçürmələri

2021-ci il ərzində Mobil bankçılıq xidmətləri vasitəsilə aparılan müştəri köçürmələrinin həcmi 2020-ci il ilə müqayisədə 2.8 dəfə artaraq 3.9 mlrd. manat olmuşdur.

5. 2022-Cİ İL ÜÇÜN HƏDƏFLƏR

2022-ci il ərzində Mərkəzi Bank tərəfindən "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının 2021-2023-cü illər üçün rəqəmsal ödəniş strategiyası"nın hədəflərinə uyğun olaraq, aşağıdakı istiqamətlər üzrə tədbirlər davam etdiriləcəkdir:

- 1. Ödəniş və informasiya sistemlərinin sabit və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi;**
- 2. Bank olmayan ödəniş xidməti təchizatçılarının nəzarət çərçivəsinin yaradılması;**
- 3. "Azərbaycan Respublikasının Milli Ödəniş Sistemi infrastrukturunda ISO20022 beynəlxalq standartının tətbiq edilməsi;**
- 4. Ani Ödəniş Sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi;**
- 5. Rəqəmsal ödənişlər üzrə təşviqat və təbliğat tədbirlərinin genişləndirilməsi.**

Eyni zamanda, qeyd edilən strategiyanın və müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq, elektron bankçılıq üzrə indikator göstəricisinin 2022-ci il üçün 80%-ə, ödəniş kartları ilə aparılan ölkədaxili əməliyyatlarda nağdsız dövriyyənin xüsusi çəkisinin isə 40%-ə çatdırılması hədəflənmişdir.